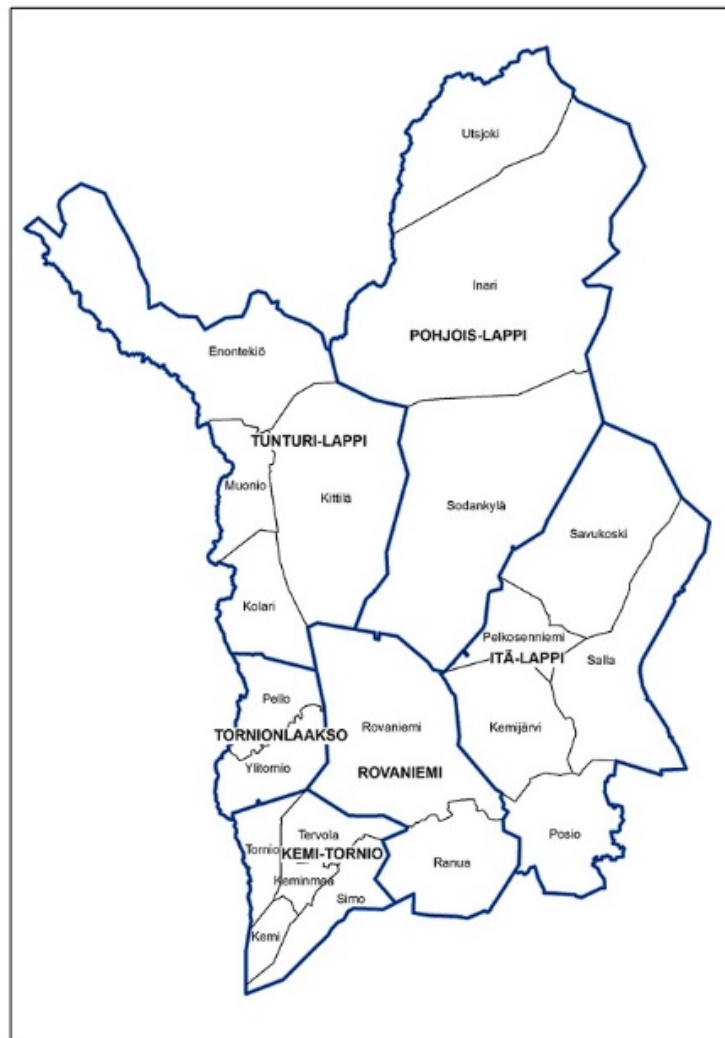

ITÄ-LAPIN OSAAMISTARVEKUVAUS 2016–2020

JOHDANTO

Lapin maakuntakorkeakoulu yhdistää Lapin korkeakoulujen osaamisen ja Lapin seutukuntien tarpeet koulutus- sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnaksi. Maakuntakorkeakoulun toiminnasta vastaavat Lapin ammattikorkeakoulu, Lapin yliopisto sekä Lapin kesäyliopisto. Maakuntakorkeakoulutoiminnan tavoitteita ovat räätälöityjen, paikallisista tarpeista lähtevien koulutussisältöjen kehittäminen, korkeakoulujen ja seutukuntien tiivis yhteistyö sekä koulutuksen parempi saavutettavuus Lapissa.

Vuoden 2015 ja alkuvuoden 2016 aikana Seutukuntien osaamisstrategiat 2020 -hankkeessa toteutettiin kuntakerros, joka kattoi lähes jokaisen Lapin kunnan. Kunnissa järjestettiin kokouksia ja työpajoja tavoitteena selvittää alueen haasteita sekä koulutus- ja kehittämistarpeita. Tapaamisten tuloksena on syntynyt runsaasti uusia avauksia, koulutusideoita, hankkeita jne. Nämä alueen koulutus- ja kehittämistarpeet on koottu seutukuntaakohtaisiksi osaamistarvekuvaukseksi/osaamisstrategiaksi, jotka luovat katseen kohti vuotta 2020.

SEUTUKUNNAN PERUSTIEDOT

Kuntien lukumäärä: 5 (Pelkosenniemi, Posio, Salla, Savukoski ja Kemijärvi)

Väkiluku 12/2014: 17 356

Ennakkoväkiluku 11/2015: 17 009

Ikärakenne (12/2014):

- alle 15 vuotiaiden osuus 10,1 %
- 15–64 -vuotiaiden osuus 57,3 %
- 65 vuotta täyttäneiden osuus 32,6 %

Väestön keski-ikä (12/2014): 51,9 vuotta

Työttömien osuus työvoimasta (11/2015): 20,4 % vrt. koko Lapin 15,9 % vrt. koko maa 13 %

Koulutusaste (15 vuotta täyttäneet) (2014):

- keskiaste 6988 (71,4 % koulutetuista)
- alin korkea-aste 1529 (15,6 % koulutetuista)
- alempi korkeakouluaste 795 (8,1 % koulutetuista)
- ylempi korkeakouluaste 460 (4,7 % koulutetuista)
- tutkijakoulutusaste 22 (0,2 % koulutetuista)

Taloudellinen huoltosuhte 2012: 2,07 / Väestöllinen huoltosuhte 2013: 0,71

Itä-Lapin seutukuntaan kuuluvat Pelkosenniemi, Salla, Posio, Savukoski ja Kemijärvi. Seutukunnan alueella asui vuoden 2014 lopussa yhteensä 17 346 henkilöä. Vuoden 2014 aikana väestö väheni 266 henkilöllä. Seutukunnalla on yhteistä valtionrajaa Venäjän kanssa. Seutukunnan pinta-ala on 21726 km², josta 1178 km² on vesistöä. Asukastiheys on 0,84 asukasta/maakm² (2014). Seutukunta on ollut Lapin vaikeinta työttömyysaluetta, mutta vuonna 2015 työttömyys oli kääntynyt laskuun.

Itä-Lapin kuntayhtymään kuuluvat Kemijärvi, Pelkosenniemi, Salla ja Savukoski ja sen toimintaan kuuluu alueellinen kehittämistoiminta, seudullinen yhteistyö palveluiden tuottamisessa, edunvalvontatehtävät sekä seudullinen ja kansainvälinen hanketoiminta.

Seutukunnan lähimmät lentoasemat ovat Rovaniemellä ja Kuusamossa. Helsingistä kulkee yöjuna Kemijärvelle. Seutukunnan matkailu keskittyy luontomatkailuun, erityisesti erämaaluontoon. Seutukunnassa sijaitsevat myös laskettelukeskukset: Pyhätunturi (Pelkosenniemi), Suomutunturi (Kemijärvi) ja Sallatunturi (Salla). Myös Oulangan sekä Syötteen kansallispuistot sijaitsevat osaksi seutukunnan alueella. Muita matkailun kannalta tärkeitä kohteita ovat esimerkiksi Savukoskella sijaitsevat Korvatunturi ja Samperin Savotta sekä Posiolla sijaitseva Pentik-mäki.

Venäjän rajan läheisyys on tärkeää matkailulle ja venäläisten kävijämäärien lisääminen onkin yksi matkailun tärkeistä tavoitteista. Vuonna 2015 venäläisten matkailijoiden vähentyneet käynnit ja rahankäyttö ovat kuitenkin tuoneet mukanaan haasteita kaupalle ja palvelualalle laajemminkin. Osittain matkailun kehittymistä hidastaa seutukunnan hankala saavutettavuus.

Seutukunnan elinkeinoelämälle tärkeitä alueita ovat muun muassa palvelut, maa- ja metsätalous, matkailu ja kaivosteollisuus. Kemijärvelle on suunnitteilla biojalostamo, joka voisi aloittaa toimintansa vuonna 2019. Tehdas toisi alueelle runsaasti työpaikkoja. Kemijärvellä sijaitsee myös Lappi Timber oy, joka valmistaa havupuusta mm. liimapuuta. Savukosken kunnan alueella on merkittävä fosfaattiesiintymä, mutta kaivostoimintaa alueella ei ainaakaan vielä ole. Vuoden 2015 syksyllä oltiin toiveikkaita Soklin kaivoksen avautumiseen, mutta suunnitelmat lykkääntyivät. Mustavaaran kaivoksen uudelleen avaaminen vuonna 2017 hyödyttää myös Itä-Lapin seutukuntaa, erityisesti Posiota, vaikka itse kaivos sijaitseekin Taivalkosken puolella.

Lähteet

ELY -keskus. Lapin työllisyyskatsaus marraskuu 2015: http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/7942455/lapely_Marraskuu_2015.pdf/8968ffb0-8757-44dc-b183-d8461adee8fa. Viitattu 20.1.2016.

Kunnat.net. Taloudellinen ja väestöllinen huoltosuhde. <http://www.kunnat.net/fi/tietopankit/tilastot/indikaatori/Sivut/ind.aspx?ind=2001&th=200>. Viitattu 12.1.2016.

Lapin liitto: http://www.lappi.fi/lapinliitto/c/document_library/get_file?folderId=52584&name=DLFE-28913.pdf. Viitattu 25.1.2016.

Lapin liitto: http://www.lappi.fi/lapinliitto/c/document_library/get_file?folderId=931431&name=DLFE-16377.pdf. Viitattu 25.1.2016.

Tilastokeskus: <http://tilastokeskus.fi/til/index.html>. Viitattu 19.1.2016.

Työ- ja elinkeinoministeriö. Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2015. http://www.temtoimialapalvelu.fi/files/2465/Alueelliset_kehitysnakymat_syksy_2015.pdf. Viitattu 12.1.2016.

SEUTUKUNNAN STRATEGISET VALINNAT JA NÄKYMÄ TULEVAISUUTEEN

Sallan kunnan strategisina linjauksina mainitaan:

- kunnan elinkelpoisuuden ja itsenäisyyden tukeminen
- kunnan palvelutarjonnan uudistaminen
- ennaltaehkäisevään työhön panostaminen
- edellytysten luominen elinkeinoelämän kehittymiselle ja työllisyyden parantamiselle.

Kunnassa halutaan panostaa tulevaisuudessakin matkailuun, lähialueyhteistyöhön, maaseutu-elinkeinoihin sekä kaivannaisteollisuuteen.

Kemijärven strategisia tavoitteita vuoteen 2020 ovat:

- tasapainoinen väestörakenne
- toimivat ja laadukkaat palvelut

- tasapainoinen kuntatalous
- hyvinvoiva ja osaava henkilöstö
- aktiivinen elinkeinoelämä (yrittäjyyden ja työllisyyden tukeminen)
- saavutettavuus (koskee myös tietoliikenneyhteyksiä)
- viihtyisä elinympäristö ja luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen.

Savukosken elinkeinostrategian (2014–2018) linjauksena on keskittyä kolmeen painopisteesseen: yritys- ja elinkeinotoiminnan tukeminen ja yhteistyön kehittäminen, alueen luontaisen vetovoimatekijöiden esiintuominen sekä perinteisen elinkeinojen ja uuden liiketoiminnan kehittyminen. Tavoitteena on elinkeinorakenteen monipuolistaminen siten, että vallalla olevia elinkeinoja, kuten metsätaloutta ja porotaloutta tuetaan edelleen, mutta satsataan myös uusiin avauksiin kuten luonnontuotteiden jatkojalostamiseen. Myös matkailuun panostaminen, erityisesti erämaaluonnon sekä Korvatunturin hyödyntäminen nähdään tärkeinä. Soklin kaivoksen käynnistyminen tietäisi alueelle runsaasti uusia työpaikkoja. Kaivosyhtiön vuonna 2015 tekemän lykkäämispäätöksen vuoksi kaivoksen näkymät ovat kuitenkin epävarmat.

Pelkosenniemen painopistealueita ovat:

- tulomuuton, asukasluvun ja kunnan elinvoimaisuuden kasvu
- vahva ja verkostoitunut hyvinvointi- ja turvallisuustoiminta
- laadukkaat peruspalvelut
- avoin, nopea ja joustava palvelu sekä päätöksenteko
- tiedottamisen ja markkinoinnin vahvistaminen ja uudistaminen
- vahva elinkeinopolitiikka

Kunnan elinkeinostrategiassa painopistealueiksi nimetään arktinen luonto-osaaminen ja yritysten tuloksellinen toimintaympäristö. Arktisuus ja luonto ovat alueen luontaisia vahvuuksia ja tärkeää onkin löytää ne oikeat keinot näiden ns. luonnonvarojen hyödyntämiseen. Erityisesti lumettoman ajan matkailun kehittämistyöhön panostetaan entistä enemmän sekä pyritään tuotteistamaan alueen matkailua siten, että alueen omaleimaisuus on hyvin esillä ja korkealaatuisia palveluita on tarjolla. Pelkosenniemen alueella toimivia yrityksiä pyritään tukemaan erilaisin neuvonta- ja tukitoimin sekä verkostoitumista edistäen.

Posiolla kuten useissa muissakin Itä-Lapin ja Lapin kunnissa elinkeinostrategiassa painotetaan yrittäjyyttä ja yrityspalveluita. Bioenergia sekä elintarvikkeiden jatkojalostaminen ovat tulevaisuuden elinkeinoelämän kannalta tärkeitä kehittämiskohteita. Matkailussa pyritään edelleen vahvistamaan Lapin Taikamaa -brändiä, johon liittyy oleellisena osana keramiikka-

teollisuus eli kulttuurikeskus Pentik-mäki. Mustavaaran kaivoksen uudelleen avaaminen luo uudet mahdollisuudet työllistymiseen sekä alihankintayritysten kasvuun.

Lähteet

Kemijärven kaupunkistrategia vuoteen 2020:
<http://paatokset.kemijarvi.fi/kokous/20151472-9-1.PDF>. Viitattu 14.1.2016.

Pelkosenniemen kunta - Talousarvio 2014 ja taloussuunnitelma 2015-2016:
http://www.pelkosenniemi.fi/download/TA_2014_KVALT_hyvaisyma.pdf. Viitattu 14.1.2016.

Pelkosenniemen elinkeinostrategia 2014-2018:
<http://paatokset.pelkosenniemi.fi/kokous/201486-8-1.PDF>. Viitattu 14.1.2016.

Posion elinkeinostrategia 2013-2017:
<http://www.posio.fi/dman/Document.phx?documentId=uh02113104833664&cmd=download>. Viitattu 14.1.2016

Sallan kuntastrategia 2015: http://www.salla.fi/Kunnan_strategiat. Viitattu 14.1.2016.

Savukosken kunnan valtuustostrategia 2014-2016:
<http://www.savukoski.fi/valtuustostr2014-16.pdf>. Viitattu 14.1.2016.

Savukosken elinkeinostrategia: <http://www.savukoski.fi/Elinkeinostrategia.pdf>. Viitattu 14.1.2016.

Lisäksi lähteenä on käytetty kuntien kotisivuja.

SEUTUKUNNAN JA KORKEAKOULUJEN KOULUTUS- JA KEHITTÄMISYHTEISTYÖ

Nykytila

- Seutukunnan kunta on mukana uudenlaisen sairaanhoitajakoulutuksen toteutusmallin kehittämisessä ja pilotoinnissa (Sairaanhoitajaksi kampusalueen ulkopuolella -hankkeessa)
- Hyvinvointialan yrittäjyyttä tukevaa koulutus- ja kehittämistoimintaa
- Opiskelijatöitä kuntien tutkimus- ja kehitystarpeisiin
- Yhteistyötä opetus- ja kasvatustieteiden täydennyskoulutuksessa

Tavoitetila

- Käytössä systemaattinen tapa hyödyntää opiskelijatöitä
- Painopistealueita tukevaa tutkimus- ja kehitystyötä
- Sähköisen liiketoiminnan kehittäminen
- Julkishallintoon ja -johtamiseen sekä työhyvinvointiin liittyvää koulutus- ja kehittämistoimintaa
- Yrittäjien sukupolvenvaihdosta tukevat koulutus- ja kehittämiskäytännöt
- Yrittäjyyden (erityisesti monialayrittäjyys) edistäminen

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET VUOTEEN 2020

Itä-Lapin seutukunnassa on pidetty työpajoja seuraavasti: Kemijärvi 24.3.2015, Posio 2.9.2015, Savukoski 9.9.2015, Salla 6.10.2015 ja Pelkosenniemi 19.11.2015. Työpajoissa on kartoitettu kyseisen kunnan koulutus- ja kehittämistarpeita sekä sitä, kuinka korkeakoulujen ja kuntien yhteistyöllä voitaisiin vastata näihin tarpeisiin. Tässä luvussa esitellään kuntakohtaisesti työpajoissa nousseita koulutus- ja kehittämistarpeita sekä tavoitteita ja toimenpiteitä niihin vastaamiseksi.

Kuntien tulevaisuuden toimintaympäristöön tulee vaikuttamaan suuresti vuoden 2015 marraskuussa hallituksen tekemä linjaus siitä, että sosiaali- ja terveyspalveluista vastaa vuoden 2019 alusta lähtien 18 itsehallintoaluetta. Kyseiset itsehallintoalueet muodostuvat maakuntajaon pohjalta. Kunnille tämä tarkoittaa sitä, että vastuu sote-palveluista siirtyy pois kunnilta ja kuntayhtymiltä. 18 itsehallintoalueesta 15 tuottaa sote-palvelunsa itse ja jäljelle jäävät kolme aluetta yhteistyössä muiden itsehallintoalueiden kanssa.

Itsehallintoalueet voivat tuottaa sote-palvelut itse tai yhteistyössä toisen itsehallintoalueen kanssa ja lisäksi käyttää myös yksityisen ja kolmannen sektorin tarjoamia palveluita. Tätä osaamisstrategiaa kirjoittaessa sote-uudistuksesta on juuri päästy sopuun ja tarkemmat yksityiskohdat vievät vielä aikaa. Uudistuksen jälkeen kunnilla säilyy edelleen vastuu ennaltaehkäisevästä työstä, vaikka sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämistä vastuu siirtyykin pois. Varhaisen puuttumisen keinot ja toimintamallit ovat tulevaisuudessakin tärkeitä kehittämisskohteita.

PELKOSENNIEMI

Pelkosenniemen kunnassa on runsaasti matkailuyrityksiä, myös isoja toimijoita, mutta useissa tapauksissa palveluiden tuotekuvaukset ovat puutteellisia. Yrityksiltä puuttuu tuotekortit, jotka olisivat niin ulkonäöltään kuin asiasisällöltäänkin edustavat. Matkailun palvelutuotteet kaipaavat myös tarinallisuutta.

Kiinalaisten matkailijoiden saaminen alueelle on tärkeä tulevaisuuden kehittämiskohde. Kiinalaiset matkailijat arvostavat puhdasta luontoa ja matkailijat eivät yleensä vietä yhdessä paikassa pitkää aikaa. Lapin kuntien yhteistyöllä kiinalaiset matkailijat saataisiin helposti käymään usean kunnan alueella. Alueen matkailun kehittymistä hidastaa tällä hetkellä kuitenkin huono saavutettavuus. Myös yhteydet kiinalaiseen matkailuyrittäjiin ovat vielä puutteellisia. Yhteyksien luominen ja aluksi pienten ryhmien houkuttelu alueelle erityisesti kesä- ja syyskausina on tavoitteena.

Matkailuun keskittyvä hanketoiminta olisi hyvä toteuttaa useamman kunnan sekä korkeakoulujen kanssa yhteistyönä. Kiinalaisten korkeakouluopiskelijoiden hyödyntäminen matkailun kehittämisessä, esimerkiksi ns. testiryhmänä tulisi myös ottaa huomioon matkailun kehittämistoimenpiteitä mietittäessä.

Alueen yritysten muita koulutus- ja kehittämistarpeita:

- hankintaosaaminen
- sosiaalinen media erityisesti myyntityössä
- pienten yritysten sähköiset maksujärjestelmät
- työhyvinvoinnin teemat yhteistyössä kunta ja yritykset

Kunnan hallintoon kohdistuvat koulutus- ja kehittämistarpeet:

- lähiesimieskoulutukset (erityisesti täsmäkoulutuksia verkossa)
- työnohjaus
- työyhteisösovittelu

- talousjohtaminen
- henkilöstöjohtaminen
- työhyvinvointi
- työllisyyteen liittyvä ohjaus- sekä lakiosaaminen

Sosiaali- ja terveyspalveluita koskevat koulutus- ja kehittämistarpeet:

- kuntouttava hoitotyö (arkeen tuotua koulutusta)
- muistisairaahan kohtaaminen
- työergonomia
- ensiapu 1
- kuolevan potilaan kohtaaminen, saattohoito
- esimieskoulutuksia
- osaamisen lisääminen vanhustyöhön

Opinnäytetöiden aiheita:

- Aittakurun lisäkatsomon rakentamiselle suunnitelma. Tarve on aluksi liikuntarajoitteiset huomioivalle katsomolle ja myöhemmin koko katsomon laajennukselle.
- Millaisia palveluita tulisi tarjota maastopyörämatkailun yhteyteen?
- Pieni kunta sote-uudistuksen jälkeen
- Kunnan valot ledeiksi -toimivia teknisiä ratkaisuja
- Maahanmuuttajien kotouttamisohjelma

POSIO

Elinkeinon ja hallinnon puolella koulutus- ja kehittämistarpeet Posiolla liittyvät toimintojen ja talouden kehittämiseen, osaamisen vahvistamiseen sekä yrittäjyysvalmiuksien ja yrittäjyyden tukemiseen. Posion kunnan talouden kehittäminen ja tasapainottaminen on yksi suuri haaste. Tarvitaan kunnan elinvoimaa ja houkuttelevuutta lisääviä toimenpiteitä, jotta alueelle saataisiin uusia asukkaita ja yrittäjiä.

Posion kunta panostaa sovitteluun ja työhyvinvointiin ja työhyvinvointiin liittyvä hanke onkin jo suunnitteilla. Posion kunnassa sairaspöissaolat ovat olleet nousussa. Hankkeessa huomioitaisiin esimerkiksi fyysinen toimintaympäristö, esimiestyö sekä työyhteisön toimivuus. Posiolla on koulutettu henkilöstöä sovitteluun ja sovitteluosaamista halutaan edelleen ylläpitää ja juurruttaa kunnan toimintaan. Kunnalla on hankesuunnitelmia myös kuntoutta-vaan työtoimintaan liittyen, mutta mikäli hanke ei saa rahoitusta niin apua kuntouttavan työtoiminnan kehittämiseen tarvitaan.

Muita kunnan sisäisiä osaamisen vahvistamisen tarpeita ovat:

- Taloushallinto-osaaminen; kuntien esimiehille, päättäjille ja luottamusmiehille
- Konsernijohtaminen ja lähiesimieskoulutus; esimiestyön kehittämistarpeet, organisaatiouudistus ja hallinnon kehittäminen (sote), muutosjohtaminen/muutoksenhallinta, työhyvinvoinnin johtaminen
- Ikäjohtaminen ja eläköitymiset; Hallittu siirtyminen eläkkeelle, vaarana osaamisvaje eläköitymisen jälkeen, prosessien ja toimenkuvien avaamiseen sekä perehdyttämiseen kiinnitettävä huomiota
- Verkosto-osaamisen kehittäminen ja verkostojohtaminen. Lisää työnjakoa ja kokemuksia Lapin kuntien välillä sekä yhteisiä työntekijöitä. Lapin kuntien verkostoyhteistyö kaipaa systemaattisuutta ja mallintamista.
- Hallintomenettelyn tuntemus

Näiden lisäksi työyhteisöviestintää ja sisäistä viestintää tulisi kehittää, jotta henkilökunta ei olisi liikaa kuulopuheiden varassa. Erityisesti vireillä olevien asioiden viestintää pitäisi parantaa. Viestintää tehostaisi kunnan intranet, jota tällä hetkellä ei ole.

Kunnan teknisen toimen koulutus- ja kehittämistarpeita ovat seuraavat:

- Hankintalakiosaaminen. Hankintayhteistyö kuntien välillä ja kuntien yhteiskoulutuksena hankintakoulutus. Hankintojen yhteissuunnittelu alueellisesti (hankitaan suurempia määriä yhdessä).
- Kuntien välinen yhteistyö palveluissa
- Palvelumuotoilun ja toimintalaskennan yhdistäminen
- Kunnan asuntokannan kehittäminen
- Palveluiden seuranta; energiaan ja kiinteistöjen seurantaan sähköiset palvelut

Posion kunnan strategiassa painopisteeksi on valittu yrittäjyys ja yrityspalvelut sekä matkailu. Uusille yrittäjille olisi mahdollisuuksia erityisesti matkailun alalla:

- Keramiikkamatkailun kehittäminen
- Vapaa-aikapalvelut ja palveluyrittäjyys
- Luontomatkailun kehittämistarpeet
- Luontopalvelut
- Luonnontuotteiden tuotteistaminen, myyminen ja yrittäjyyden tukeminen
- Matkailupalvelut, tuotteiden laatu ja myynti

Posion matkailuyhdistys hoitaa koordinoitusti kuntamarkkinoinnin sekä räätälöityä koulutusta matkailuyrittäjille. Muilla toimialoilla osallistujamäärät ovat pieniä, jolloin räätälöityjä koulutuksia on vaikea järjestää ja osallistujia tarvittaisiin laajemmin lähialueilta. Yrittäjäksi ryhtymiseen on korkea kynnyks. Sukupolvenvaihdosten avulla tätä kynnystä saataisiin mahdollisesti madallettua ja myös kesäyrittäjäyyskoulutuksesta, mentoriyrittäjistä ja 4H-yrittäjyydestä voisi olla apua. Mikäli Mustavaaran kaivos avataan uudelleen, tarvitaan siivousalan ja kotipalvelualan yrittäjiä sekä esimerkiksi metallialan koulutusta. Korjausrakentajakoulutukselle olisi tarvetta.

Sosiaali- ja terveystalvuuissa on pulaa lähihoitajista, sairaanhoitajista, laitoshoitajista sekä kotihoidon asiantuntijoista. Lähihoitajille on ollut haaste lähteä mukaan sairaanhoitajakoulutukseen, sillä virkamiesruotsi teettää ongelmia. Ratkaisuna tähän voisi olla esimerkiksi paikallinen ryhmä ruotsin kielen opiskeluun. Lisäksi sote-palveluihin kaivataan muun muassa päihdetyön koulutusta.

SALLA

Sallan kunnan hallinnon kehittämistarpeina mainittiin muun muassa henkilöstöhallintoon liittyvät haasteet. Tarvetta olisi kirjoittaa auki henkilöstön toimenkuvia ja selkeyttää rooleja sekä järjeistää kunnan organisaatiota. Osaltaan sitä tekee jo kuntastrategian sekä muiden ohjeistusten ja suunnitelmien päivittäminen (esimerkiksi hallintosääntö, konserniohje, evakuointisuunnitelma, valmiussuunnitelma). Ohjeistusten ja suunnitelmien päivittämisessä voisi hyödyntää myös opiskelijoita. Koska monilla kunnilla strategian päivittäminen on käsilä, voitaisiin uuden strategian rakentamiseen liittyen pitää useamman kunnan yhteinen koulutus, jonka jälkeen pidettäisiin kuntakohtaiset osuudet. Sallassa toivottiin myös, että kunnan yrittäjiä saataisiin mukaan strategian päivittämiseen, jolloin strategiaan saataisiin laajasti ajatuksia ja visioita. Tavoitteena on, että strategian tekemisessä hallintokuntien välinen yhteistyö vahvistuu ja strategiaan sitoutuminen on vahvaa. Kunnan henkilöstön muina koulutustarpeina tuli esille hankintaosaamisen koulutus.

Sallan kunnan strategiassakin painottuva elinkeinoelämän kehittyminen ja työllisyyden parantaminen oli myös työpajassa esillä. Sallan kunta on toimintaympäristönä haastava yrittäjille, mutta piristystä elinkeinoelämään tuo esimerkiksi matkailu. Yrittäjäyys pienellä paikkakunnalla vaatii monialayrittäjäyttä, jolloin yhteen palveluun tai tuotteeseen keskittyvä yritys ei välttämättä menesty. Palveluiden vähentyessä monialayrittäjäyydelle on hyvät markkinat, sillä yksi monitaitoinen yrittäjä voi paikata useita palveluaukkoja. Verkkokauppojen perustaminen laajentaa yrittäjien markkinoita. Keinoina elinkeinoelämän tukemiseen pohdittiin

myös yksityisen ja julkisen sektorin uudenlaista kumppanuutta, jolloin palveluita tuotetaan yksityisen ja julkisen sektorin toimijoiden välisenä tarkoituksenmukaisena ja joustavana yhteistyönä. Pilottina uudenlaisessa kumppanuudessa voisi olla kotona-asumisen tukeminen ja kotipalveluyrittäjyys, jossa toivottiin myös uusia innovaatioita esimerkiksi sähköisyyteen liittyen.

Uuden soten myötä vaikuttaisi, että kuntien tehtäväksi jää erityisesti ennaltaehkäisevä työ. Sallan kunnan strategiassa ennaltaehkäisevää työtä onkin painotettu. Tavoitteena on terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja uusia hyvinvointialan yrittäjiä tarvittaisiin. Yrittäjien ikääntymisen myötä yrityksiä tulee lopettamisuhan alle ja tämän estämiseksi voitaisiin edistää esimerkiksi hankkeella yrittäjien sukupolvenvaihdoksia. Maahanmuutto nähtiin Sallassa positiivisena mahdollisuutena muun muassa uusien yritysmahdollisuuksien kautta. Mahdollisuuksia nähtiin myös energia-alalla ja uusissa ekologisissa ratkaisuisa. Sallassa on useita energia-alan hankkeita vireillä, joissa kehitetään erilaisia ekologisia energiamuotoja (esimerkiksi aurinkoteknologia, puuenergia, kylpylän uudet ekologiset tekniikat). Työllistäminen ja työllistyminen ovat isoja kysymyksiä, joihin vastaamiseksi Sallassa kaivattiin omaa suurempaa hanketta.

SAVUKOSKI

Savukoskella kasvatus- ja sivistysalaan liittyvät koulutustarpeet liittyivät opettajien täydennuskoulutukseen. Lukion uuden opintosuunnitelman täytäntöönpanoon kaivataan ainekohtaisia koulutuksia. Myös uuden varhaiskasvatustarpeen täytäntöönpanoon toivotaan koulutusta. Uuden varhaiskasvatustarpeen myötä voi nousta mahdollinen tarve esimerkiksi sosionomien koulutukselle. Erityisopetuksen puolella koulutusta tarvitaan oppimisvaikeuksien tunnistamiseen ja menetelmiin liittyen sekä erilaisten oppimistapojen tunnistamiseen ja tukemiseen. Erityisopetuksessa tavoitteena on syrjäytymisen ehkäisyn ja tehostetun tuen parantaminen.

Yritystoiminnassa kaivataan tukea yritysten digitalisoitumisessa. Sosiaalisen median käyttö, internet -sivujen luominen ja käyttäminen sekä erilaiset sähköiset välineet ja ideat tukisivat yritysten myyntiä ja markkinointia. Myynnin, markkinoinnin ja asiakaspalvelun koulutuksilla olisi kysyntää. Itä-Lapin kuntayhtymällä on runsaasti yrittäjyyteen liittyviä kehittämishankkeita, joista myös Savukoskelaiset yritykset osaltaan hyötyvät.

Kunnan teknisellä puolella koulutustarpeet liittyvät muuttuviin lakeihin ja määräyksiin. Rantarakentamisen poikkeamien päätösvalta siirtyy kunnille, jolloin tähän liittyen tarvitaan myös koulutusta. Rakennusvalvonnassa tarvitaan aiempaa enemmän tietoa ja ymmärrystä rantarakentamisen määräyksistä. Näitä edellä mainittuja osaamistarpeita voitaisiin myös

sisällyttää laajempaan alueiden käytön suunnittelun täydennyskoulutukseen, joka olisi tarjolla laajalle joukolla. Opinnäytetyöaiheena nousi esille luonnonpuistojen peruslajiselvitykset.

Kunnan hallinnon kehittämisen teemoina olivat muutosjohtaminen, viestintä ja työhyvinvointi. Myös kuntayhteistyön tiivistämisestä keskusteltiin erityisesti syrjäytymisen ehkäisysä.

KEMIJÄRVI

Kemijärvellä halutaan panostaa elinkeinoelämän, erityisesti yrittäjyyden, tukemiseen. Työpaikassa nousikin paljon erilaisia koulutus- ja kehittämistarpeita tähän liittyen:

- Omistajanvaihdokset. Mentorointi vaihdosvaiheessa.
- Yrittäjyyskoulutukset; Uusia yrittäjiä tuettaisiin pidempikestoisella koulutuksella, jolloin he eivät jäisi heti uuden yrityksen kanssa yksin.
- Nuorten yrittäjyysasenteen parantaminen; yrittäjyyskasvatus ja yrittäjämäinen opiskelutapa
- Korkeakoulutetuista pitkäaikaistyöttömistä osaajia yrityksille
- Innovaatioassistentit selvittämään yritysten kehitystarpeita
- Verkkokauppojen kehittäminen
- Myyntijohtamisen koulutus
- Työnjohtokoulutusta mekaaniselle puupuolelle

Suurten työnantajien poistuminen Kemijärveltä on vaikuttanut kaupungin ilmapiiriin lannistavasti. Kemijärvellä kaivattaisiinkin ilmapiirin muutosta, uskoa, toivoa sekä positiivista viirettä ja kuntaimagoa. Osaltaan positiivista henkeä luo tekniikan ja teollisuuden alalta kuuluvat hyvät uutiset kuten Keitele groupin laajentuminen ja biojalostamon suunnitelmat. Teknistä osaamista tullaan tulevaisuudessa tarvitsemaan laajasti. Isojen kehittämishankkeiden tulon pitäisi varautua laaja-alaisesti eri sektorit huomioiden.

Luonnontuotealalla on paljon potentiaalia ja tarvetta tuotekehitykselle ja hankkeistamiselle, huomioiden kestävä luonnonvarojen hyödyntämisen kuten kaupungin strateginen linjauksinkin on. Luonnontuotealalla voisi tehdä yhteistyötä esimerkiksi matkailun ja hyvinvointipalveluiden (green care) kanssa. Tarvittaisiin perusinfrastruktuurin rakentamista (jonka kunta voisi tehdä) ja bisnesosaamisen kehittämistä.

Sekä julkisella että yksityisellä sektorilla on tarve osaamisen kehittämiseksi, esimerkiksi asiakaspalveluosaamisen koulutusta tarvitaan kummallakin sektorilla. Osaamistarpeita tulisi kartoittaa tarkemmin vielä alueen yrityksiltä ja kaupungin henkilöstölle tulisi tehdä osaamis-

kartoitus, jonka perusteella osaamisvajeet selviäisivät paremmin. Kuntapuolella tarvitaan myös johtamisen koulutusta kuten hallinto-osaamisen ja muutosjohtamisen koulutuksia. Työyhteisöviestintään tulee panostaa entistä enemmän hallintorakenteen muutoksen myötä.

Matkailualan aluevaikutusselvitys olisi hyvä tehdä uudelleen, joko opinnäytetyönä tai muuna selvityksenä. Opinnäytteenä esimerkiksi sosiologiassa tai markkinoinnissa voitaisiin tehdä tutkimus paluumuuton syistä. Lisäksi tutkimuksen tai selvityksen tarve olisi sille, kuinka paljon Kemijärveltä virtaa rahaa verkkokauppoihin ja naapurikuntiin.

MAAKUNTAKORKEAKOULUTOIMINNAN / LUC-AIKUISKOULUTUSTOIMINNAN PAINOPISTEET ITÄ-LAPISSA 2016–2020

- Kuntakohtaisissa työpajoissa esille nousseiden koulutus- ja kehittämisaihioiden toimeenpaneminen (laadittu erilliset kuntakohtaiset toimeenpanosuunnitelmat)
- Hyvinvointialan osaajien kouluttaminen ja uusien koulutusmallien vakiinnuttaminen
- Uusien hyvinvointialan palvelumallien (esim. vanhustyö) kehittäminen
- Opiskelijatöiden hyödyntämisen lisääminen
- Yritystoiminnan kehittäminen käynnistetään yhteistyössä kuntien elinkeinotoimen kanssa
- Matkailua (esim. saavutettavuus, Kiinan mahdollisuudet, kesä- ja luontomatkailu, keramiikkamatkailu) tukeva koulutustarjonta, tutkimus- ja kehittämistoiminta

TOIMINTA, SEURANTA JA ARVIOINTI

Toimintaa koordinoidaan ja ohjataan kuntakohtaisesti yhteistyössä kunnan johdon ja elinkeinotoimijoiden kanssa. Lisäksi toimintaa seurataan ja ohjausta seutukunnan Yritys-Suomi -ryhmässä korkeakouluedustuksen kautta.